

BRUIN BLAUWTJE

CLIF VAN SWAAY

ALS DE ZON SCHIJNT, KUN JE 'S ZOMERS OP DE
WADDEN ONGEVEER DERTIG VERSCHILLENDE
DAGVLINDERS SPOTTEN. OP TERSCHELLING VIND
JE DE MEESTE FLADDERENDE FOTOMODELLEN.
OP ZOEK NAAR GROENTJES EN BLAUWTJES.

Vlinders zijn koudbloedige dieren en daarom echte zonzonbidders, ze hebben de warmte van de zon nodig om te kunnen vliegen. Vlinders kijken is daarom bij uitstek een mooiweeractiviteit. Op zonnige, zomerse dagen kun je op de Waddeneilanden veel soorten vinden: op de Wadden komen circa dertig soorten voor van de ruim vijftig dagvlinders in Nederland. Op Terschelling zie je de meeste vlinders, op de voet gevolgd door Vlieland en Texel. Maar ook op de overige eilanden is van alles te zien. Wat veel mensen niet weten, is dat er in Nederland ongeveer tweeduizend soorten vlinders voorkomen. Het grootste

Fladderend vlinders spotten

**WADDENEILANDEN
ZIJN
VLINDERPARADIJZEN**

HENK BOSMA

BONT ZANDOOGJE

In tegenstelling tot veel andere vlinders, neemt het bont zandoogje toe in aantal. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de klimaatverandering: het zijn mobiele vlinders die ver kunnen vliegen. De eerste vlinders vliegen al in april. Rupsen van het bont zandoogje eten grassen. De vlinders vliegen op open plekken langs bosranden en paden. Als het erg warm is kun je ze ook midden in het bos tegenkomen. De mannetjes van deze soort bezetten een territorium en verdedigen dat met hand en tand. Een territoriaal mannetje reageert op alles wat hij ziet: vlinders, grotere insecten, maar ook vogels of dorre blaadjes. Zodra een ander mannetje het territorium binnenvliegt, komt er een achtervolging. De mannetjes gunnen elkaar geen rust totdat een van beide het opgeeft. Een vrouwtje dat binnenvliegt, wordt achtervolgt tot ze landt. Na een korte balts volgt dan de paring.

DE VLINDERSTICHTING

DE VLINDERSTICHTING BESCHERMT DE VLINDERS IN NEDERLAND. EN DAT IS HARD NODIG: HET GAAT NAMELIJK SLECHT MET DE VLINDERS IN NEDERLAND. GELUKKIG KAN IEDEREEN BIJDAGEN AAN DE BESCHERMING VAN VLINDERS. ZO KUNT U UW TUIN VLINDERVRIENDELIJK INRICHTEN, DE VLINDERS DIE U BUITEN ZIET AAN DE VLINDERSTICHTING MELDEN OF DONATEUR WORDEN (DAN ONTVANGT U ONS PRACHTIGE TUINBOEK GRATIS!). WILT U WETEN HOE U KUNT BIJDAGEN? KIJK DAN OP WWW.VLINDERSTICHTING.NL VOOR MEER INFORMATIE.

deel daarvan, ongeveer elfhonderd soorten, zijn microvlinders. Dit zijn kleine vlindertjes die over het algemeen 's nachts vliegen. Het muntvlindertje is een bekend voorbeeld van een microvlindertje dat veel in tuinen wordt waargenomen. Ook de nachtvlinders zijn met bijna negenhonderd soorten ruim vertegenwoordigd. De populairste groep is daarmee ook direct de kleinste: de dagvlinders met in Nederland ongeveer 54 soorten.

Vlinders kijken

Vlinders vliegen pas als hun lichaams-temperatuur hoog genoeg is en daar

hebben ze zon voor nodig. In de zon neemt de temperatuur op beschutte plaatsen voldoende toe voor vlinders om zich op te warmen. Daarom kan je soms ook op een koude, maar zonnige dag in januari wel eens een vlinder zien vliegen. En als het echt warm is, vliegen op bewolkte dagen ook wel vlinders.

De periode waarin de meeste vlinders vliegen loopt van april tot en met september. In juni is er sprake van de zogenoemde 'junidip': de voorjaarsvlinders hebben eitjes gelegd en zijn gestorven, de zomervlinders zitten nog in het 'ontwikkelstadium' en zijn eitje,

rupe of pop. Deze dip duurt een of twee weken en valt meestal rond juni. In juli komen de meeste vlinders weer tevoorschijn. Vlinders spenderen veel tijd aan het zoeken naar voedsel en je zal ze daarom veel tegenkomen in bloemrijke stukken. Daarnaast is structuur belangrijk voor vlinders: een gevarieerd landschap herbergt meestal veel soorten.

Wie, net als een vlinder, fladderend over een waddeneiland gaat, kan diverse soorten spotten. Bijvoorbeeld de soorten die in de kaders staan vermeld. Een veldgids mee is dan handig.

GROENTJE

Het groentje is een vrij schaarse vlinder in Nederland, die sinds 1998 voorkomt op Texel en later ook gezien is op Vlieland en Terschelling. In Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland is hij echter bijna geheel afwezig. Het groentje doet zijn naam eer aan met zijn prachtige groene vleugels. Zittend op een tak of blad zie je dit kleine vlindertje gemakkelijk over het hoofd! Hij vliegt met name in struweel, bosranden en in de buurt van heidevelden. Het groentje heeft jaarlijks een generatie en is te zien van begin mei tot begin juli.

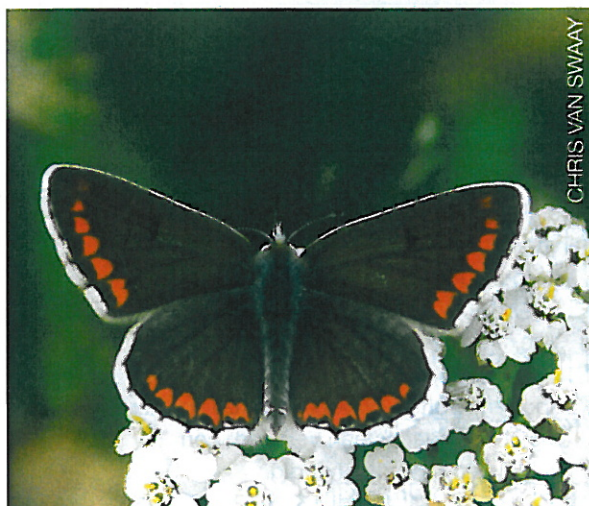
KLEINE PARELMOERVLINDER

Een typische West-Nederlandse soort is de kleine parelmoervlinder. Deze vlinder is vooral te vinden in de duinen, op schrale natte duingraslanden. Hier groeien namelijk duinviooltjes: de waardplant van de kleine parelmoervlinder. Op droge plekken worden de eitjes afgezet, waaruit de zwarte rupsen komen. Die rupsen zonnen veel, op warme plekjes in het zand.

De kleine parelmoervlinder vliegt jaarlijks in drie generaties en in warme jaren soms zelfs vier. De grootste aantallen vliegen in juli en augustus. Ze kunnen grote afstanden afleggen en vliegen soms zelfs naar Engeland, waar deze soort als dwaalgast voorkomt.

VLINDERS TELLEN IN HEEL NEDERLAND

OM VLINDERS TE KUNNEN BESCHERMEN IS HET BELANGRIJK OM TE WETEN HOE HET MET ZE GAAT. EN DAT KAN DOOR MIDDEL VAN TELLEN. IN 2008 ZIJN DE VLINDERSTICHTING EN HET NIVON GESTART MET HET VLINDERWANDELWEEKEND: VLINDEREN LANGS HET PIETERPAD. HET PIETERPAD LOOPT VAN PIETERBUREN NAAR DE SINT PIETERSBERG. ALS DE VLINDERS IN EEN WEEKEND LANGS DE HELE ROUTE GETELD WORDEN, ONTSTAAT EEN MOOI BEELD VAN DE VLINDERS DIE DAT WEEKEND VLIEGEN DOOR HEEL NEDERLAND. DEZE GEGEVENS ZIJN BELANGRIJK, ZE KUNNEN NAMELIJK GEBRUIKT WORDEN VOOR BESCHERMING. OP 22 EN 23 AUGUSTUS 2009 IS ER WEER EEN VLINDERWANDELWEEKEND DOET U DIT JAAR OOK (WEER) MEE? OP WWW.VLINDERWANDELWEEKEND.NL KUNT U ZICH INSCHRIJVEN VOOR EEN ETAPPE!

CHRIS VAN SWAAY

HENK BOSMA

ANDRE DEN OUDEN

BRUIN BLAUWTJE

Dit lid van de vlinderfamilie van de blauwtjes is, anders dan de meeste blauwtjes, helemaal bruin. Hij leeft vooral in open, droge, zandige graslanden en wordt dan ook vooral gezien in de duinen. De eerste vlinders verschijnen in mei. De dichtheden zijn meestal hoog en de vlinders besteden veel tijd aan het zoeken van voedsel. 's Nachts rusten de vlinders meestal in groepen, soms samen met andere blauwtjes, hangend aan grassprietten.

VAN EITJE TOT VLINDER

Zoals ieder insect begint een vlinder zijn leven als eitje. Vlindervrouwtjes kiezen de plant waarop ze hun eitjes leggen heel zorgvuldig uit. De rupsen die uit de eitjes komen zijn namelijk kieskeurige eters: ze willen vaak maar een soort plant eten. Welke plant dat is, verschilt per vlindersoort. De dagpauwoog bijvoorbeeld, wil alleen maar brandnetels, terwijl het koolwitje (de naam zegt het al) alleen maar koolsoorten eet. Het leven van een rups is eenvoudig: eten en groeien. Tijdens zijn leven vervelt de rups een paar keer. Bij de laatste vervelling gebeurt er iets vreemds: in plaats van een nieuw, zacht rupsenvelletje, komt een stevige pophuid tevoorschijn. Vlinders maken een volledige metamorfose door, wat inhoudt dat het dier verpopt en binnenin die pop een complete vormverandering doormaakt. Een rups verpopt hangend aan een tak, blad of op (en soms onder) de grond. Hoe lang dit duurt hangt af van de soort. Bij een groot koolwitje duurt het ongeveer twee weken, bij het oranjetipje wel negen maanden. Maar hoe lang het ook duurt, tenslotte barst de pop open en kruipt de vlinder naar buiten.

OVERDAG OF 'S NACHTS?

Het verschil tussen dag- en nachtvlinders lijkt voor de hand te liggen: dagvlinders vliegen overdag en nachtvlinders 's nachts. Dat is echter lang niet altijd het geval. Een groot aantal nachtvlinders laat zich ook overdag zien: bekende voorbeelden zijn de Sint-Jacobsvlinder en de kolibrievlinder. Deze twee soorten zijn in de duinen vaak te vinden op slangenkruid. Hangend voor deze bloemen is de kolibrievlinder goed te bewonderen.

Het zichtbare verschil tussen dag- en nachtvlinders zit hem in de antennen: die eindigen bij een dagvlinder altijd in een knopje. Bij nachtvlinders is dat nooit zo, hun antennen zijn veer- of draadvormig. Vooral bij de mannetjes van nachtvlinders kan dat er indrukwekkend uitzien. Ze gebruiken die antennes om mee te ruiken: sommige soorten kunnen vrouwtjes op meer dan een kilometer afstand waarnemen.